

Nr 73.

Af grefve **Hamilton, Alexander**, *i anledning af Kungl. Maj:ts förslag till lag om vissa arbetsaftal.*

I den kungl. propositionen nr 96 till årets Riksdag med förslag till lag om vissa arbetsaftal har i § 32 tillförsäkrats arbetsgifvare rätt att efter öfverenskommelse innehålla en del af arbetarens lön som säkerhet för fullgörande af dennes skyldigheter, men denna rätt är genom vissa bestämmelser så kringskuren, att den kan anses tämligen värdelös. Det stadgas att vid hvarje tillfälle, då betalning sker, får ej mera än en femtedel af den kontanta lönen innehållas; då nu enligt lagförslaget betalning skall ske hvar fjortonde dag, blir det belopp, som för hvarje gång får innehållas, ringa; möjligen har denna omständighet dock ej så stor betydelse, då man ju kan antaga, att faran för aftalsbrott vid aftalets början är mindre än i dess fortsättning.

Det föreskrifves vidare, att det sammanlagda belopp, som arbetsgifvaren har rätt att innehålla, ej får öfverstiga den kontanta lönen för femton arbetsdagar, häremot synas mig anmärkningar i flera afseenden kunna göras. I motiveringen för lagförslaget framhålles med fog, att det med hänsyn till arbetarens ekonomi är nödvändigt, att löneafdragen blifva små, men å andra sidan kan den uppfattningen ej jäfvas, att de ej böra vara så små, att de förlora den betydelse, man med dem har afsett; jag fruktar, att så skall blifva förhållandet, om det nu föreliggande förslaget blir antaget. Det synes mig vidare ej vara riktigt, att taga »lönen för 15 arbetsdagar» till norm för det belopp, som får innehållas; lönen för 15 arbetsdagar har i samma yrke vid skilda tillfällen olika värde och skulle sålunda arbetare i samma yrke ej blifva likställda med afseende på det belopp, som innehölles som säkerhet för deras förbindelser, hvilket naturligtvis vore orättvist och skulle gifva anledning till missnöje.

En tillämpning af bestämmelserna i ifrågavarande § inom jordbruket torde kunna belysa hvad jag nu har sökt framhålla. Ett vinterdagsverke

har väsentligt lägre värde än ett sommardagsverke; i enlighet med inom det län, jag representerar, träffade arbetsaftal kan det förra sättas till 1 krona 75 öre och det senare till 2 kronor 25 öre. Börjas arbetsaftalet på hösten, blir vinterdagsverkets värde afgörande för det belopp, som får innehållas, börjas aftalet däremot på våren, blir sommardagsverkets värde det bestämmande; i förra fallet kommer att af arbetarens lön innehållas 26 kronor och i det senare fallet 34 kronor.

Om nu ej, som jag trott mig hafva visat, lönen för ett visst antal arbetsdagar kan läggas till grund för att reglera löneafdrag, återstår att visa annan utväg och synes mig denna vara att finna i en bestämd procent af lönen; likaväl som det för hvarje gång medgifna afdraget står i ett visst förhållande till den kontanta lönen bör det sammanlagda beloppet af medgifna afdrag kunna beräknas i ett visst förhållande till lönen för en viss tid. Under förlidet år träffades inom jordbruket aftal, vid hvilka décomptesystemet kommit till användning som skydd mot aftalsbrott; man har öfverenskommit, att af den kontanta lönen skulle som säkerhet innehållas 5 kronor för hvarje månad, sålunda för år räknadt 60 kronor; i nu berörda aftal utgör årslönen 600 kronor och har arbetaren sålunda lämnat en säkerhet motsvarande 10 % å lönen.

Man kan nu tvista om hvilken procent eller hvilket belopp är riktigt, men man bör erinra sig, att, om säkerheten blir för liten för behofvet, är ändamålet förfeladt; om däremot säkerheten blir något större än behofvet möjligen skulle kräfva, är därmed ingen skada skedd, ty arbetaren får ränta å innestående belopp och kan möjligen genom denna tvungna lönesparing väckas till sparsamhet. Emellertid synes mig bestående förhållanden kunna tjäna till ledning för afgörandet. Jag får sålunda värd-samt hemställa,

att Riksdagen måtte antaga följande ändrade lydelse af 32 § i Kungl. Maj:ts förslag till lag om vissa arbetsaftal.

§ 32.

Är öfverenskommelse träffad om rätt för arbetsgifvaren att af arbetarens lön till säkerhet för dennes fullgörande af sina skyldigheter innehålla någon del, skall, ändå att aftalet annorlunda bestämmer, gälla, att icke mera än en femtedel af den kontanta lönen må vid hvarje tillfälle, då betalning sker, innehållas; att då dessa afdrag sammanlagdt uppgå till ett belopp, mot-

svarande 10 % af den kontanta lönen för år räknadt vidare afdrag ej må göras, samt att, där ej innehållet belopp inom en månad insättes å arbetarens namn i postsparbanken eller annan sparbank, under förbehåll att medlen må af arbetsgifvaren lyftas allenast med arbetarens medgifvande eller på grund af domstols beslut, arbetsgifvaren skall å beloppet gälda ränta efter tio för hundra om året. Upplupen ränta må af arbetaren för hvarje kalenderår lyftas.

Stockholm den 6 april 1910.

Alexander Hamilton.

Nr 74.

Af friherre **Fleming**, i anledning af Kungl. Maj:ts förslag till ändrad lydelse af 25 kap. 22 § strafflagen.

Med anledning af Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen nr 96 med förslag till lag om kollektivafstal mellan arbetsgifvare och arbetare m. m. får jag härmed vördsamt hemställa om en ändring i den föreslagna lydelsen af 25 kap. 22 § strafflagen.

Enligt den kungl. propositionen skulle i sista stycket af denna § stadgas ansvar för person, som är anställd vid stads-, annan kommuns eller municipalsamhälles gas-, elektricitets-, vattenlednings- eller renhållningsverk eller fasta brandkår, ifall han begår brott, som i 15 § 3 mom. sägs, d. v. s. i syfte att hindra driftens behöriga gång, afhåller sig från tjänstgöring eller vansköter sin tjänst.

Enligt detta förslag är alltså för straffbarheten i förevarande fall af afgörande betydelse, att det verk, hvars drift man söker hindra, tillhör stad, annan kommun eller municipalsamhälle. Det synes mig dock som om denna synpunkt icke borde vara afgörande för straffbarheten uti ifråga-